

EUROOPA KOHTU OTSUS

10. oktoober 1978*

[...]

Kohtuasjas 3/78,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Rotterdami Arrondissementsrechtbank'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Centrafarm BV, asukoht Rotterdam,

ja

American Home Products Corporation, asukoht New York,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 36 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja A. J. Mackenzie Stuart, kohtunikud A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Touffait,

kohtujurist: F. Capotorti,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. 19. detsembri 1977. aasta kohtuotsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 3. jaanuaril 1978, esitas Rotterdami Arrondissementsrechtbank EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust sama lepingu artikli 36 tõlgendamise kohta.

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

2. Need küsimused kerkisid vaidluse raames, mille poolteks olid kaks farmaatsiatoodete sektori ettevõtet, kellest üks, äriühing American Home Products Corporation (edaspidi "AHPC"), omab erinevates liikmesriikides sama toote puhul erinevaid kaubamärke, samal ajal kui teine ettevõte, äriühing Centrafarm BV, importis seda toodet, mis lasti päritoluriigis turule registreeritud kaubamärgiga, võttis selle kaubamärgi ära ning pani tootele peale sellesama toote puhul importivas liikmesriigis registreeritud kaubamärgi ja turustas niimoodi märgistatud toodet omaniku nõusolekuta.

3. Arrondissementsrechtbank'i esitatud küsimustest selgub, et importiva liikmesriigi kaubamärke käsitlevate õigusaktidega on antud omanikule õigus olla selle vastu, et selles liikmesriigis temale kuuluva kaubamärgiga varustatud kaubad pannakse müüki teiste poolt.

4. Sama kohtu esimees, kes tegi otsuse kiirmenetluse korras AHPC taotlusel, keelas 2. augusti 1977. aasta määrusega nimelt Centrafarm'il rikkuda AHPC õigusi kõnesolevale kaubamärgile.

5. Esitatud küsimused viitavad sõnastuse järgi ühele ja samale kaubale, vaatamata mõnedele väikestele erinevustele, mis võivad säilida tootel niisugusena, nagu seda turustatakse vastavalt ühe ja teise kaubamärgi all, nii et Euroopa Kohtul ei paluta teha otsust olukorra kohta, mil neid kahte kaubamärki kasutati kahe toote puhul, millel kummalgi on omad omadused.

Esimene küsimus

6. Esimeses küsimuses tahetakse teada, kas kirjeldatud olukorras takistavad EMÜ asutamislepingu eeskirjad, eelkõige artikkel 36 kaubamärgi omanikul kasutada talle riigisisese õigusega antud õigust.

7. EMÜ asutamislepingus sätestatud kaupade vaba liikumist käsitlevate õigusnormidega ja eelkõige artikliga 30 on liikmesriikide vahel keelatud impordi piiravad meetmed ja kõik samaväärse toimega meetmed.

8. Artikli 36 järgi ei takista need õigusnormid siiski impordikeelde või -piiranguid, kui need on õigustatud tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmiseks.

9. Samast artiklist, eelkõige selle teisest lausest, samuti kontekstist tuleneb siiski, et kuigi EMÜ asutamisleping ei kahjusta liikmesriikide õigusaktidega tunnustatud õigusi tööstus- ja kaubandusomandi valdkonnas, võivad nende õiguste kasutamist siiski sõltuvalt olukorrast piirata EMÜ asutamislepingus sätestatud keelud.

10. Et artikkel 36 kehtestab ühisturu ühe aluspõhimõtte erandi, lubab see nimelt erandeid kaupade vaba liikumise põhimõttest ainult siis, kui need erandid on õigustatud selle omandi spetsiifiliseks esemeks olevate õiguste kaitsega.

11. Kaubamärgiõiguse spetsiifiliseks esemeks on eelkõige tagada omanikule kaubamärgi kasutamise ainuõigus toote esmakordsel ringlusesse laskmisel ning kaitsta teda nii

konkurentide eest, kes tahaksid kuritarvitada kaubamärgi seisundit ja mainet, müües tooteid, millele on lubamatult peale pandud see kaubamärk.

12. Et määrata erakorralistes olukordades kindlaks kaubamärgi omanikule omistatud ainuõiguse täpne ulatus, tuleb võtta arvesse kaubamärgi põhilist ülesannet, milleks on tagada tarbijale või lõppkasutajale kaubamärgiga märgistatud toote õige päritolu.

13. Sellele päritolutagatisele on omane, et ainult omanik võib identifitseerida toote, pannes sellele peale kaubamärgi.

14. Päritolutagatist rikutaks nimelt, kui kolmas isik saaks panna selle kaubamärgi tootele vabalt peale, isegi kui see on originaaltoode.

15. Just kaubamärgi põhilise ülesande tõttu ei võimaldagi liikmesriikide õigusaktid isegi juhtudel, mil tootjal või müüjal on ühe toote puhul kaks erinevat kaubamärki, seda, et kolmas isik, kellel puudub vastav luba, võtab endale õiguse panna toodangu mingile osale peale üks või teine kaubamärk või vahetab välja kaubamärgid, mille omanik on pannud toodangu erinevatele osadele.

16. Päritolutagatis nõuab, et omaniku ainuõigust kaitstakse samuti, kui toodangu erinevad osad, millel on erinevad kaubamärgid, pärinevad kahest erinevast liikmesriigist.

17. Kaubamärgi omaniku õigus olla selle igasuguse lubamatu oma tootele pealepanemise vastu tuleneb niisiis kaubamärgiõiguse spetsiifilisest esemest.

18. Seega on artikli 36 esimese lause järgi õigustatud omistata mingis liikmesriigis kaitstud kaubamärgi omanikule õigus olla selle vastu, et kolmas isik laseb selles liikmesriigis turule mingi kauba kõnesoleva kaubamärgi all, isegi kui see kaup toodi varem seaduslikult turule teises liikmesriigis teise kaubamärgi all, mis kuulub selles liikmesriigis samale omanikule.

19. Siiski tuleb veel arutada, kas sellise õiguse kasutamine võib olla "liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramine" artikli 36 teise lause tähenduses.

20. Selles osas tuleb märkida, et võib olla seaduspärane, kui mingi toote valmistaja kasutab erinevates liikmesriikides sama toote puhul erinevaid kaubamärke.

21. Siiski võib juhtuda, et kaubamärkide omanik kasutab niisugust tava turustamissüsteemi raames, mille eesmärk on turud kunstlikult eraldada.

22. Niisugusel juhul oleks omaniku vastuseis kaubamärgi lubamatule kasutamisele kolmanda isiku poolt ühendusesisese kaubavahetuse varjatud piiramine nimetatud õigusnormi tähenduses.

23. Seda, kas nende kaubamärkide omanik kasutab tava, mille puhul sama toote puhul kasutatakse erinevaid kaubamärke, turgude eraldamise eesmärgiga, otsustab igal konkreetsel juhul liikmesriigi kohtunik.

Teine küsimus

24. Teises küsimuses tahetakse teada, kas vastuse seisukohast, mis tuleb anda esimesele küsimusele, on oluline see, kas liikmesriigis, kuhu toodet imporditakse, on olemas või mitte farmaatsiatooteid käsitlevad õigusaktid, mis lubavad importida farmaatsiatoodet teisest liikmesriigist mõne muu kaubamärgi all kui see, mille all toode on registreeritud selles viimases riigis.

25. Niisugustes õigusaktides, millega taotletakse rahvatervise kaitsele omaseid eesmärke, on osutatud nimesid, mille all võib farmaatsiatooteid turule lasta.

26. Seega tuleb eeldada, et need ei muuda eeskirju kaubamärgiõiguse valdkonnas.

27. Sellest tuleneb, et farmaatsiatoote importija ei saa leida talle niisuguste õigusaktidega jäetud õigusest mingit õigustust, et vabastada ennast piirangutest, mida ta on kohustatud järgima kaubamärkide tõttu, mille omanik on toote valmistaja.

28. Teisele küsimusele tuleb seega vastata nii, et asjaolul, et farmaatsiatoodete valdkonnas on olemas õigusaktid, mis käsitlevad nimetusi, mille all neid turule tuuakse, ei ole tähtsust vastuse seisukohast, mis tuleb anda esimesele küsimusele.

Kohtukulud

29. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa Liitvabariigi valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja komisjoni kohtukulusid ei hüvitata.

30. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse riiklik kohus.

EUROOPA KOHUS

vastates Rotterdami Arrondissementsrechtbank'i 19. detsembri 1977. aasta kohtuotsusega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

1. a) See, kui mingis liikmesriigis kaitstud kaubamärgi omanik on selle vastu, et kolmas isik laseb selles liikmesriigis turule mingi kauba kõnesoleva kaubamärgi all, isegi kui see kaup toodi varem seaduslikult turule teises liikmesriigis teise kaubamärgi all, mis kuulub selles liikmesriigis samale omanikule, on õigustatud EMÜ asutamislepingu artikli 36 esimese lause tähenduses;

b) niisugune vastuseis võib siiski kujutada endast liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramist artikli 36 teise lause tähenduses, kui on tuvastatud, et omanik kasutab tava, mille puhul sama toote puhul kasutatakse erinevaid kaubamärke, turgude eraldamise eesmärgiga;

2) Eeskirjadel, mis käsitlevad nimetusi, mille all farmaatsiatooteid turule tuuakse, ei ole eespool toodud vastuse seisukohast tähtsust.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen

O'Keeffe

Bosco

Touffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. oktoobril 1978. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher